

kylärbologi. Författarinnan konstaterar inledningsvis att den som försöker tackla moderskapet från naturvetenskapliga utgångspunkter, ger sig in i ett minfält där man tvingas navigera mellan kärnfamiljsfundamentalister och rabiat feminister. Blaffer Hrdy är beklämd över de politiskt medvetna systfarnas och genusforskningens programmatiska antibiologism.

GENOM ATT IGNORERA och/eller fördöma de senaste 30 årens forskning inom bland annat evolutionsteori, endokrinologi och neurologi för att i stället koncentrera sig på det heteronormativa tyranniet och genitalleriarnas sociala konstruktion, blir genusforskningens teoribyggen allt mer surrealistiska. Emanciperade kvinnor uppfattar ofta moderskapet som en tvångstroja, som hindrar både karriär och självförverkligande. De var därför lyhörda när den franska filosofen Elisabeth Badinter förkunnade att modersinstinkten var en patriarkalisk myt, ägnad åt att vidmakthålla kvinnans slaveri. Hon påpekade helt korrekt att miljontals asiatiska kvinnor aktivt eller passivt dödat barn av fel, det vill säga kvinnligt, kön.

Under 1700-talet lämnade hundratusentals kvinnor i bland annat Frankrike och Italien sina nyfödda till hittebarnshus där dödligheten växade mellan 60 och 99 procent. Seden att lämna barn till ammor på landet var också ofta lika med en dödsdom. Av 21 000 barn födda i Paris 1780 ämmades mindre än 5 procent av modern. Ammor, som opererade utanför hemmets väggar, kallades änglamakerskor och var i praktiken kontraktsmörderskor i mejeribranschen.

Människomödrar är mer ambivalenta i sin inställning till den nyfödda än andra primathonor. Biologiskt är det ingen avgörande skillnad mellan abort, barnamord och att lämna barnet åt sitt öde. Alla representerar kvinnans ovilja mot att investera mer resurser i ett speciellt barn. Modersbeteendet varierar alltså över en skala som sträcker sig från mord till dygnet-runt-passning. Ur evolutionär synpunkt är det inte antalet framfödda ungar som gäller utan hur många som överlever tillräckligt länge för att i sin tur reproducera sig. Pleistocenkvinnan födde maximalt fem barn med fem års intervall. Hon kunde inte släpa på två barn under ständig jakt på ätliga växter – hälften av kvinnorna dog utan ett enda överlevande barn.

Att föda och föda upp ett barn innebär en enorm investering för en kvinna – nio månaders graviditet, amning och ytterligare minst 17 års kost och logi. Faderns situation är radikalt annorlunda och kan teoretiskt begränsas till ett enda ejakulat. Han är därför mer inriktad på kvantitet medan honor satsar på kvalitet. Hos 90 procent av däggdjuren bidrar hannen på intet sätt till yngelvården. Eftersom den nyfödda människan är extremt utvecklad har en helt ensam moder knappast kunnat klara av det nyfödda barnet på egen hand. Män har antagligen alltid dragit sitt strå till stacken i form av kött, försvar mot rovdjur (inklusive andra män) och viss omvårdnad. Enligt Blaffer Hrdy har icke fertila kvinnor, främst mor- och farmödrar, varit av avgörande betydelse för barnets överlevnad. Karakteriet existerar bara hos tre arter: elefanten, pilotvalen och människan. Teorin är att gamla honor gagnar sina geners välfärd bättre genom att måna om sina barnbarn än att själva föda ett sladdbarn.

Även om den nyblivna modern får hjälp av släktingar, bär hon själv alltid den tyngsta bördan. En ung kvinna med hela sin reproduktiva karriär framför sig, kan förväntas vara mer kritisk om hon får ett ovälkommet barn under ogynnsamma omständigheter än en äldre kvinna som får sitt sista barn.

STUDIER VISAR OCKSÅ att äldre mammors kärlek är mer kompromisslös än ungas. Konflikten mellan barn och arbete är ingen nymodighet. Hos sociala primater har inga honor kunnat satsa all sin tid på yngelvård. En stor del av tiden måste de ägna åt att

"Biologiskt är det ingen avgörande skillnad mellan abort, barnamord och att lämna barnet åt sitt öde. Alla representerar kvinnans ovilja mot att investera mer resurser i ett speciellt barn"

Kraftiga hormonförändringar sker hos den nyblivna modern. Hörsel och luktsinne skärps efter förlösningen eftersom havandeskapet förändrar kvinnans hjärna och nervsystem. Men modersinstinkten är ingen reflex.

hålla sig själva i trim och åt att delta i det intriget spel som bestämmer deras position i flocken. Babiandöttrar ärver sin sociala rang efter modern och därmed sina framtidssutiker. En framgångsrik babianhona är allierad med ett antal hannar, som har kopulationsföreträde när de befinner sig i brunst. Många aphonor parar sig tämligen promiskuoöst. Enligt Blaffer Hrdy är det en strategi som honorna begagnar för att sprida osäkerhet om faderskapet. Även mordiska hannar tvekar att döda avkomman till honor de haft ihop det med. Sociobiologins honor är inga passiva väp utan minst lika maktlystna och kalkylerande som de mer iögonfallande hannarna.

Harmonin inom den heliga familjen är inte förutbestämd. Mor, far och barn befinner sig delvis i en intressekonflikt. Redan under graviditeten är modern och fostret inbegripna i det så kallade livmoderkriget. Placantan är ett parasitiskt organ, som prioriterar fostrets behov på moderns bekostnad, bland annat genom att höja blodsockernivån vilket kan orsaka diabetes hos modern. När navelsträngen klippas av förskjuts maktbalansen drastiskt till moderns fördel. Baby, som tidigare varit en egenmäktig del av moderns kropp, deklasseras till en naken, ofullgånge och hjälplös tiggare som måste skrika för att bli upplöckad, värdad och ämmad. Andra primatungar har i alla fall fördelen att kunna klamra sig fast i moderns päl. Att de flesta barn blir ömhändertagna av sina mödrar beror bland annat på kraftiga hormonförändringar hos den nyblivna modern. Havandeskap och förlösning förändrar kvinnans hjärna och nervsystem, så att till exempel hörsel och luktsinne skärps. Mor och barn präglas inte på varandra inom

ett kort, fixerat tidsintervall som hos många andra djur. Bindningen är ett resultat av en längre, dynamisk process, där båda deltar. "Modersinstinkten" är ingen reflex, vilket bland annat framgår av att hälften av alla förstföderskor drabbas av en lätt depression, som i 10-15 procent av fallen övergår i allvarig depression.

FÖR SPÅDBARNET ÄR MODERN de närmsta tre, fyra åren den ekologiska nisch som det gäller att tillvarja pris klamra sig fast vid. John Bowlby visade på 70-talet att även korta separationer från modern skapar ångsan och ångest hos små barn. Graden och varaktigheten av eventuella separationstrauman diskuteras fortfarande hetsigt. Eftersom utvecklingspsykologens elfte bud är "kritisera aldrig dagis", blev han mobbad av arga feminister. Blaffer Hrdy tror visst att barnet kan utvecklas bra, om de har tillgång till kompetent, vårdare – "Vårdare behöver inte vara mamman eller ens en person, men de måste vara samma vårdare." Problemet är att hitta "personal" som för en ringa penning vill och kan ge främmande barn en moders kärlek och omsorg. Den rasande samhälls- och teknikutvecklingen påverkar inte de reaktionära bebisarna. De lever i pleistocen och vet inte "att mamma som åkt på kongress inte är död eller att sabeltandade tigrar är utrotade, jaguarer sällsynta och att det är olagligt att överge sitt barn". Mother Nature är en av de mest mångsidiga och våldokumenterade böcker som skrivits om moderskapet. Förhoppningsvis kom mer även Det Nationella Sekretariatet för Genusforskning att inhandla ett exemplar.